

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 07, 2014

Nummer 7, 2014

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:627](#) 14-03-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:443](#) 28-02-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:416](#) 21-02-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:402](#) 21-02-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:406](#) 21-02-2014

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:2269](#) 28-02-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:1582](#) 27-02-2014

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:554](#) 25-02-2014

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:574](#) 11-02-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:424](#) 23-01-2014

Rechtbank

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2014:2177](#) 17-02-2014

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2014:1561](#) 08-01-2014

Annotatie

[Commentaar bij Hof Amsterdam 26 november 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:4159](#)

W.M. Schrama

RECHTSPRAAK

Dient bij de verdeling van de draagkracht over de kinderen rekening te worden gehouden met het verschil in levensstandaard tussen Nederland en Marokko?

Uit het huwelijk van de man en de vrouw zijn drie kinderen geboren. De kinderen wonen bij de vrouw. Zij ontvangt een uitkering ingevolge de Wet werk en bijstand. In de onderhavige procedure is de door de man aan de gemeente te betalen verhaalsbijdrage aan de orde in verband met de onderhoudsverplichting die hij heeft ten opzichte van voornoemde kinderen. De man is inmiddels opnieuw gehuwd. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. De huidige echtgenote van de man woont met de twee kinderen in Marokko. Bij beschikking van 8 mei 2013 heeft de Rechtbank Amsterdam een gewijzigde verhaalsbijdrage vastgesteld. De gemeente is op 8 augustus 2013 in beroep gekomen van deze beschikking. Het hof overweegt als volgt. De man heeft eerst ter zitting in hoger beroep grieven aangevoerd tegen de bestreden beschikking. De man handelt hiermee in strijd met de regel dat incidentele grieven niet later dan in het verweerschrift mogen worden bijgebracht. Er bestaat in dit geval aanleiding voor het aannemen van een uitzondering op deze in beginsel strakke regel. Het betreft verhaal voor een wettelijke onderhoudsplicht van de man. De omvang van een dergelijke onderhoudsplicht kan steeds bij latere rechterlijke uitspraak worden gewijzigd of ingetrokken, zelfs met terugwerkende kracht, wanneer zij door een wijziging van de omstandigheden ophoudt aan de wettelijke maatstaven te voldoen. Beide partijen hebben daarom belang erbij dat de vaststelling van de onderhoudsplicht berust op een juiste en volledige waardering van de van belang zijnde omstandigheden ten tijde van de uitspraak in hoogste ressort. Dit 'veranderlijke beginsel' geldt naar het oordeel van het hof ook voor de vaststelling van een verhaalsbijdrage als hier aan de orde. De man kan worden ontvangen in het door hem ingestelde incidenteel appel. Het hof berekent de draagkracht van de man en overweegt dat uitgangspunt is dat, indien de draagkracht van een onderhoudsplichtige niet voldoende is om aan zijn onderhoudsverplichtingen volledig te voldoen, een redelijke wetstoepassing meebrengt dat het voor het onderhoud beschikbare bedrag tussen zijn kinderen wordt verdeeld, in beginsel gelijkelijk tenzij bijzondere omstandigheden tot een andere verdeling aanleiding geven, zoals bijvoorbeeld het geval kan zijn bij een duidelijk verschil in behoefte. Het hof acht in het onderhavige geval voldoende aannemelijk dat het door de gemeente

genoemde levensstandaardverschil tussen Nederland en Marokko bestaat. Het hof gaat er daarom in redelijkheid van uit dat de kosten van de kinderen in Marokko 60 procentpunten van de kosten van de kinderen in Nederland belopen op grond van de Bijlage als bedoeld in artikel 1 van de Regeling woonlandbeginsel in de sociale zekerheid 2012. Toepassing van dit percentage leidt ertoe dat aan de behoefte van de in Marokko woonachtige minderjarigen bij het verdelen van de draagkracht van de man over al zijn kinderen ieder een weging van 0,6 wordt toegekend. Op grond van voornoemde overwegingen komt het hof tot een vernietiging van de beschikking van de rechtbank en stelt het hof de verhaalsbijdragen vast.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 11-02-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:574

Zaaknummer: 200.131.512/01

Wetsartikelen: 1:397 lid 1 BW

RECHTSPRAAK

Erfrecht; appellante kan weliswaar als voortzetter van het bedrijf worden aangemerkt in de zin van artikel 4:38 BW, maar een aantal omstandigheden verzet zich tegen inwilliging van verzoek van appellante.

Erflater is op 21 september 2011 overleden. Hij is gehuwd geweest, welk huwelijk door echtscheiding is ontbonden. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. De vier kinderen zijn de enige erfgenamen van erflater. De erfgenamen hebben de nalatenschap aanvaard onder voorrecht van boedelbeschrijving. Tot de nalatenschap behoort een dierenspeciaalzaak, het bedrijf van erflater. Een van de vier kinderen, nader te noemen appellante, heeft de kantonrechter verzocht de erfgenamen te verplichten tot overdracht van goederen die tot de nalatenschap behoren en dienstbaar zijn aan het bedrijf dat door appellante wordt voortgezet en een redelijke prijs te bepalen voor de over te dragen goederen. De overige erfgenamen hebben verweer gevoerd tegen deze verzoeken. Bij de bestreden beschikking heeft de kantonrechter de verzoeken van appellante afgewezen en bepaald dat de bevoegdheden van de vereffenaars bij erfgenamen gezamenlijk zullen liggen met uitzondering van de bevoegdheden met betrekking tot de verkoop en overdracht/levering van de tot de nalatenschap behorende woning en aandelen en de afhandeling van de daarmee samenhangende schulden die uitsluitend bij geïntimeerde 1 en 2 zullen liggen. Het hof overweegt dat het verzoek van appellante niet voor inwilliging vatbaar is. Appellante kan, aldus het hof, weliswaar als voorzetter van het bedrijf worden aangemerkt in de zin van artikel 4:38 BW, maar een aantal omstandigheden verzet zich tegen inwilliging. De nalatenschap is aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving. Ingevolge artikel 4:195 BW zijn alle erfgenamen tezamen de vereffenaars van de nalatenschap, doch met de vereffening van de nalatenschap is door onderlinge verdeeldheid nog geen aanvang gemaakt. De wetgever geeft weliswaar de rechter de bevoegdheid om in het kader van het opleggen van de verplichting tot overdracht van de tot het bedrijf van een erflater behorende goederen aan degene die het bedrijf geacht wordt voort te zetten, nadere regelingen treffen, zodat de rechter op grond daarvan aan de voorzetter de verplichting zou kunnen opleggen om de tot het bedrijf behorende schulden voor zijn rekening te nemen, maar de rechter kan niet het ontslag uit de

aansprakelijkheid van de overige erfgenamen jegens de schuldeiser bewerken. Mede door de langlopende schuld van € 37.500 en de rekening-courantschuld van € 70.157 is volgens het hof sprake van een complexe situatie, waarvoor het hof, in het kader van toepassing van artikel 4:38 BW, geen afdoende nadere regeling kan treffen. Het hof bekrachtigt de beschikking waarvan hoger beroep.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-02-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:2269

Zaaknummer: 200.126.807-01

Wetsartikelen: 4:38 BW en 4:195 BW

RECHTSPRAAK

Bewust afgeweken van de wettelijke maatstaven bij overeenkomen kinderalimentatie; artikel 1:401 BW niet van toepassing.

Bij de bestreden beschikking heeft de rechtbank een eerdere beschikking, waarbij is bepaald dat de man € 600 per kind per maand dient bij te dragen in de kosten van verzorging en opvoeding van de vier minderjarige kinderen van partijen, gewijzigd in die zin dat de bijdragen met ingang van 19 juli 2012 op nihil zijn gesteld. De vrouw is in hoger beroep gekomen van deze beschikking. De vrouw voert aan dat de rechtbank ten onrechte niet tot uitgangspunt heeft genomen dat partijen in 2009 bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven en dat daarmee de weg naar artikel 1:401 lid 5 BW is afgesloten. De rechtbank had volgens de vrouw moeten toetsen of sprake is van een zodanige wijziging van omstandigheden dat de vrouw in het licht van alle omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mocht verwachten. Volgens de man zou er geen sprake zijn van een overeenkomst, zodat de strenge wijzigingscriteria niet van toepassing zouden zijn. Het hof oordeelt dat de afspraak tussen partijen aan te merken is als een overeenkomst, nu uit onder meer de beschikking blijkt dat partijen tijdens de mondelinge behandeling zijn overeengekomen dat de man € 600 per kind per maand zal voldoen. Het hof is van oordeel dat partijen er in casu bewust voor hebben gekozen om bij het sluiten van de overeenkomst af te wijken van de wettelijke maatstaven. Uit de stukken blijkt dat de man destijds om hem moverende redenen heeft ingestemd met een hoger bedrag aan kinderalimentatie. Bij bewuste afwijking van de wettelijke maatstaven is artikel 1:401 lid 5 BW niet van toepassing en dient het wijzigingsverzoek aan de hand van artikel 1:401 lid 1 BW te worden beoordeeld. Het hof past derhalve in het kader van een op artikel 1:401 lid 1 BW gegrond wijzigingsverzoek artikel 1:159 lid 3 BW naar analogie toe. Dit betekent dat de rechter slechts tot wijziging van een overeenkomst mag overgaan indien verzoeker stelt en de rechter aannemelijk oordeelt dat na het tot stand komen van de overeenkomst een wijziging van omstandigheden is ingetreden die meebrengt dat de wederpartij in het licht van alle dan bestaande omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. Hierbij dient de rechter zo veel mogelijk aan te sluiten bij wat partijen ten tijde van het sluiten van de overeenkomst voor ogen stond. De wijziging van omstandigheden die

de man aanvoert, te weten een drastische inkomensdaling door de sterk gedaalde winst enerzijds en anderzijds een stijging van het inkomen van de vrouw merkt het hof niet aan als een wijzing van omstandigheden die meebrengt dat de vrouw naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mocht verwachten. Het hof vernietigt de beschikking waarvan beroep.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-02-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:1582

Zaaknummer: 200.122.625-01

Wetsartikelen: 1:401 BW en 1:159 BW

RECHTSPRAAK

Hoger beroep van inmiddels opgeheven ondertoezichtstelling.

Uit het huwelijk van de vader en de moeder zijn vier minderjarige kinderen geboren. Bij beschikking van 11 juli 2013 heeft de kinderrechter de oudste drie kinderen voorlopig onder toezicht gesteld voor de duur van drie maanden en een machtiging tot spoeduisplaatsing afgegeven voor de duur van vier weken. Bij beschikking van 18 juli 2013 zijn de voorlopige ondertoezichtstelling en de machtiging tot spoeduisplaatsing van de kinderen gehandhaafd. Verder zijn de kinderen onder toezicht gesteld van Bureau Jeugdzorg tot 11 juli 2014 en is de machtiging tot uithuisplaatsing verlengd tot 11 oktober 2013 onder de voorwaarde dat vóór 8 augustus 2013 een geldig indicatiebesluit zou worden genomen bij gebreke waarvan de beschikking zou komen te vervallen. Eerst op 12 augustus 2013 is een indicatiebesluit genomen zodat de machtiging tot uithuisplaatsing is komen te vervallen. Op dezelfde dag heeft de Raad voor de Kinderbescherming (hierna: de Raad) een verzoek tot een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing van de kinderen ingediend. Bij beschikking van 12 augustus 2013 van de kinderrechter is de machtiging tot uithuisplaatsing van de kinderen verleend tot 24 augustus 2013. Bij beschikking van 23 augustus 2013 heeft de kinderrechter de termijn van de machtiging tot uithuisplaatsing van de kinderen verlengd tot 2 september 2013. Op 2 september 2013 zijn de kinderen thuisgeplaatst. De moeder is op 4 september 2013 met de kinderen naar Vietnam vertrokken. Bij beschikking van 26 november 2013 heeft de kinderrechter de ondertoezichtstelling van de kinderen opgeheven. De vader is op 18 oktober 2013 in hoger beroep gekomen van voornoemde beschikking van 18 juli 2013. Op 21 november 2013 is vader in beroep gekomen van de beschikking van 23 augustus 2013. Het hof overweegt als volgt. Aan het hof ligt de vraag voor of de beschikking van 18 juli 2013 door het te laat nemen van het indicatiebesluit in haar geheel of alleen met betrekking tot de machtiging tot uithuisplaatsing is komen te vervallen. Het hof stelt vast dat een machtiging tot uithuisplaatsing dient ter effectuering van een daartoe strekkend indicatiebesluit. Aan de ondertoezichtstelling stelt de wet niet het vereiste van een onderliggend indicatiebesluit. Het ontbreken van een geldig indicatiebesluit per 8 augustus 2013 ontnemt de ondertoezichtstelling derhalve niet haar rechtskracht. Daarbij komt dat het vereiste van een indicatiebesluit expliciet is opgenomen in het dictumonderdeel van de beschikking van 18 juli 2013 betreffende de machtiging tot uithuisplaatsing, maar niet betreffende de

ondertoezichtstelling. Het hof volgt de Raad niet in zijn standpunt dat de vader niet kan worden ontvangen in zijn hoger beroep tegen de ondertoezichtstelling, omdat die maatregel inmiddels is opgeheven. In een geval als het onderhavige, waarin een ouder opkomt tegen een ondertoezichtstelling van minderjarige kinderen, heeft deze ouder, gelet op het door artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op eerbiediging van het gezinsleven, een rechtens relevant belang om de rechtmatigheid van de ondertoezichtstelling te laten toetsen, en behoort aan deze ouder mitsdien niet het procesbelang te worden ontzegd op de enkele grond dat de periode waarvoor de maatregel gold, inmiddels is verstreken. De vader is derhalve ontvankelijk in zijn hoger beroep. Het hof oordeelt vervolgens dat de rechtbank de kinderen bij beschikking van 18 juli 2013 terecht onder toezicht heeft gesteld. Uit de bestreden beschikking van 18 juli 2013 valt volgens het hof af te leiden dat een van de redenen voor het uitspreken van de ondertoezichtstelling was gelegen in het vermoeden dat de moeder zich heeft willen onttrekken aan de hulpverlening door met de kinderen uit Nederland te vertrekken. Mede gelet op de tegenstrijdige verklaringen van vader voor de aanwezigheid van de moeder met de kinderen op 11 juli 2013 op Schiphol heeft het er naar het oordeel van het hof alle schijn van dat de moeder zich destijds met de kinderen aan de hulpverlening heeft willen onttrekken, terwijl er ernstige zorgen waren over de opvoedingssituatie van de kinderen. Vrijwillige hulpverlening was destijds niet toereikend, nu de ouders zich niet aan de gemaakte afspraken hielden. Ten aanzien van de beschikking van 23 augustus 2013 overweegt het hof als volgt. Een verzoek tot afgifte van een spoedmachtiging tot uithuisplaatsing kan worden gedaan als er zoveel spoed is dat het verhoor niet kan worden afgewacht. Een dergelijk verzoek lag echter niet ten grondslag aan de beschikking van 23 augustus 2013, maar aan de beschikking van 12 augustus 2013, van welke laatste beschikking de vader niet in hoger beroep is gekomen. Voor zover de vader bedoeld heeft te stellen dat de kinderrechter de spoedmachtiging om die reden ook niet heeft mogen verlengen, overweegt het hof dat de wet aan een verzoek tot spoedmachtiging niet de voorwaarde stelt dat de kinderen nog thuis wonen. Het hof concludeert dat uit de stukken en hetgeen ter zitting in hoger beroep naar voren is gekomen, de inzet van hulpverlening in de thuissituatie een noodzakelijke voorwaarde was voor de thuisplaatsing van de kinderen. Aangezien die hulp ten tijde van de beslissing nog niet geregeld was, heeft de kinderrechter terecht overwogen dat de gronden voor een uithuisplaatsing nog aanwezig waren. Op grond van het voorgaande bekrachtigt het hof de beschikkingen van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-02-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:554

Zaaknummer: 200.135.764/01 en 200.137.496/01

Wetsartikelen: 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Verzoek gegrondverklaring ontkenning vaderschap afgewezen op grond van Poolse recht; geen strijdigheid met artikel 8 EVRM.

Verzoekster is in 1958, 277 dagen nadat het huwelijk van de man en de vrouw werd ontbonden, geboren. Hoewel bij verzoekster op jonge leeftijd al het vermoeden bestond dat de man niet haar biologische vader is, liet zij twee jaar geleden pas een DNA-onderzoek uitvoeren. Uit dit DNA-onderzoek bleek inderdaad dat de man niet de biologische vader van verzoekster is. Verzoekster verzoekt thans gegrondverklaring van de ontkenning van het vaderschap van de man.

De rechtbank onderzoekt of verzoekster – door geboorte – in een familierechtelijke betrekking is komen te staan tot de man. Omdat de man ten tijde van de geboorte van verzoekster de Poolse nationaliteit bezat, sluit de rechtbank ter beantwoording van bovengenoemde vraag aan bij het Poolse recht. In dat kader verwijst de rechtbank naar de destijds geldende ongeschreven regels van het internationale privaatrecht. Omdat verzoekster binnen 300 dagen na ontbinding van het huwelijk tussen de man en de vrouw is geboren, gaat het Poolse recht uit van het rechtsvermoeden dat de man de juridische vader van verzoekster is (artikel 42 van het Poolse Familiewetboek van 1950). Op grond van het vorenstaande concludeert de rechtbank dan ook dat tussen de man en verzoekster een familierechtelijke betrekking is ontstaan. De vraag of die familierechtelijke betrekking teniet kan worden gedaan, moet worden beantwoord op grond van het recht dat op het bestaan van die familierechtelijke betrekking toepasselijk is (artikel 10:93 lid 1 BW), in casu het Poolse recht. Naar het thans geldende Poolse recht (artikel 70 § 1 van het Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch van 25 februari 1964) kan het kind, na het bereiken van de meerderjarigheid, een verzoek tot gegrondverklaring van de ontkenning van het vaderschap indienen, doch op zijn laatst binnen een termijn van drie jaren na het bereiken van de meerderjarigheid. De rechtbank stelt vast dat verzoekster haar verzoek heeft ingediend na het verstrijken van de hiervoor genoemde termijn. Het vorenstaande leidt ertoe dat verzoekster niet-ontvankelijk wordt verklaard in haar verzoek.

Het feit dat ontkenning van het vaderschap van de man, op grond van het Poolse recht niet meer mogelijk is, levert volgens de rechtbank – anders dan verzoekster meent – geen

strijdigheid op met artikel 8 EVRM. De rechtbank overweegt in dat kader dat het stellen van termijnen in een democratische samenleving noodzakelijk is, teneinde de rechtszekerheid te waarborgen. Die rechtszekerheid acht de rechtbank in casu eveneens van concreet belang. Bijzondere feiten en omstandigheden die rechtvaardigen dat in het onderhavige geval de wettelijke termijn buiten toepassing zou moeten worden gelaten, zijn volgens de rechtbank gesteld, noch gebleken. Onder de huidige omstandigheden dient het belang van verzoekster, bij bescherming en vaststelling van haar identiteit dan ook te wijken voor de rechtszekerheid.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-02-2014

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2014:2177

Zaaknummer: C/03/176439 / FA RK 12-1335

Wetsartikelen: 10:93 lid 1 BW en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Grootouders betwisten dat dochter – de moeder – tijdelijk in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen; benoeming tijdelijke voogd.

Bij eerdere beschikking heeft de kinderrechter een machtiging tot uithuisplaatsing van de vier kinderen in een voorziening voor verblijf pleeggezin 24 uren ingetrokken en een machtiging verleend tot uithuisplaatsing van de kinderen in een voorziening voor crisisopvang met ingang van 8 maart 2013 tot 4 april 2013, en bepaald dat de machtiging tot uithuisplaatsing van kracht blijft indien het nog te nemen indicatiebesluit strekt tot uithuisplaatsing. Bij de bestreden beschikking, waarvan de grootouders in hoger beroep zijn gekomen, heeft de kinderrechter op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming (hierna: de Raad) de stichting belast met de voogdij over de kinderen en aan de stichting alle bevoegdheden toegekend die een gezaghebbende ouder heeft ten aanzien van de persoon en het vermogen van de kinderen. Verder heeft de kinderrechter bepaald dat het gezag van de moeder over de kinderen is geschorst zolang de moeder in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen. De grootouders betwisten dat er sprake is van een situatie waarin de moeder (als enige gezaghebbende ouder) al dan niet tijdelijk in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen. Het hof overweegt dat, gelet op het feit dat de verblijfplaats van moeder vanaf december 2012 onbekend was, er vanaf toen sprake was van een situatie waarin de moeder in de onmogelijkheid verkeerde het gezag uit te oefenen. De door de moeder tijdens de procedure in eerste aanleg gestelde bereikbaarheid voor gezagskwesties heeft in de praktijk niet geleid tot contact met de moeder. Inmiddels is gebleken dat de moeder sedert begin september 2013 is gedetineerd en dat niet te voorzien is wanneer zij weer vrijkomt. Moeder is thans weliswaar beperkt bereikbaar maar dat betekent niet dat de moeder voldoende beschikbaar is voor gezagsbeslissingen over de kinderen. In verband met de problemen met betrekking tot de ontwikkeling van de kinderen zullen regelmatig gezagsbeslissingen genomen moeten worden. Dit vereist een solide thuissituatie voor de moeder en daarvan is vooralsnog geen sprake. Mede gelet op de in het verleden bestaande houding van moeder naar de hulpverlening verwacht het hof niet dat de moeder haar opvoedkundige taken en noodzakelijke gezagsbeslissingen weloverwogen zal kunnen nemen. Daarbij zal moeten worden afgewacht of moeder niet terugvalt in haar verslavingsproblematiek. Met betrekking

tot het subsidiaire verzoek van de grootouders hen tot voogd te benoemen, is het hof, gelet op de vele zorgpunten zoals door de Raad beschreven, met kinderrechter van oordeel dat het in het belang van de kinderen is dat een neutrale instantie met de tijdelijke voogdij wordt belast. Het hof bekrachtigt de beschikking van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-01-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:424

Zaaknummer: 200.129.080

Wetsartikelen: 1:253q BW en 1:153r BW

RECHTSPRAAK

Verzoeken om vervangende toestemming voor erkenning, vaststelling van een omgangsregeling en informatie- en consultatieregeling afgewezen.

De man verzoekt om vervangende toestemming voor de erkenning van de minderjarigen, vaststelling van een omgangsregeling met beide minderjarigen, alsook om de vaststelling van een informatie- en consultatieregeling.

De rechtbank overweegt dat voor de verkrijging van vervangende toestemming tot erkenning is vereist dat de man de verwekker is van het kind en dat de erkenning de belangen van de moeder, bij een ongestoorde verhouding met het kind, of de belangen van het kind, niet zal schaden (artikel 1:204 lid 3 BW). Omdat de man weigerde gehoor te geven aan een door de rechtbank bevolen DNA-onderzoek, kon niet worden vastgesteld dat de man de verwekker is van het jongste kind. De rechtbank verleent de man daarom geen vervangende toestemming voor erkenning van het jongste kind. Ten aanzien van de oudste kind staat wel vast dat de man de verwekker is. De rechtbank overweegt dat de verwekker en het kind in beginsel aanspraak maken op de erkenning van hun onderlinge relatie als een familierechtelijke betrekking. De rechtbank dient in dat kader het belang van de man, bij erkenning van de minderjarige, af te wegen tegen de belangen van de moeder bij een ongestoorde verhouding met het kind en tegen de belangen van het kind zelf. De rechtbank stelt voorop dat de belangen van het kind door de erkenning worden geschaad, indien daardoor het reële risico bestaat dat het kind belemmerd wordt in een evenwichtige sociaalpsychologische en emotionele ontwikkeling.

Vast staat dat de vrouw een grote angst heeft voor de man en nog steeds hevige spanningen ondervindt als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden met de man. De kans dat de vrouw door de erkenning van de minderjarige door de man, in een zodanig onevenwichtige psychische toestand komt te verkeren, dat zij niet in staat is het kind het stabiele opvoedingsklimaat te bieden dat het nodig heeft, acht de rechtbank reëel. De rechtbank oordeelt dat erkenning door de man de minderjarige zal belemmeren in zijn sociaalpsychische en emotionele ontwikkeling en wijst het verzoek van de man om die reden af.

Met betrekking tot de door de man verzochte vaststelling van een omgangsregeling met beide minderjarigen, oordeelt de rechtbank dat tussen de man en het jongste kind geen nauwe persoonlijke betrekking bestaat (artikel 1:377a BW). De man was namelijk niet betrokken bij de zwangerschap en de man heeft de minderjarige na de geboorte slechts drie keer gezien. Bovendien stelde de man het verwekkerschap van de minderjarige zelf ter discussie. Tussen het oudste kind en de man bestaat volgens de rechtbank wel een nauwe persoonlijke betrekking. De rechtbank oordeelt evenwel dat omgang ernstig nadeel zal opleveren voor de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van de minderjarige, dan wel anderszins in strijd is met de zwaarwegende belangen van de minderjarige (artikel 1:377a lid 3 BW) en verwijst in dat kader naar hetgeen hiervoor ten aanzien van de erkenning is overwogen. De rechtbank wijst de door de man verzochte omgang met beide minderjarigen daarom af.

Tot slot oordeelt de rechtbank dat de door de man verzochte informatie- en consultatieregeling eveneens moet worden afgewezen. De man is immers geen juridische ouder van het jongste kind, zodat hem geen beroep toekomt op artikel 1:377b BW. Een beroep op artikel 8 EVRM mag de man evenmin baten, omdat de rechtbank reeds oordeelde dat tussen de man en het jongste kind geen nauwe persoonlijke betrekking bestaat. Ten aanzien van het oudste kind overweegt de rechtbank dat een informatie- en consultatieregeling bij de vrouw grote spanningen zal veroorzaken, temeer omdat de vrouw steeds opnieuw geconfronteerd zal worden met de man. De rechtbank oordeelt derhalve, gelet op hetgeen hiervoor reeds is overwogen, dat de belangen van de oudste minderjarige zich tegen de vaststelling van een informatie- en consultatieregeling verzetten. De rechtbank wijst alle verzoeken van de man dan ook af.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 08-01-2014

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2014:1561

Zaaknummer: C/14/141136 / FA RK 12/799

Wetsartikelen: 1:204 lid 3 BW, 1:377a BW, 1:377b BW en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Schulden wegens achterstallige (kinder)alimentatie kunnen worden meegenomen bij het vaststellen van de draagkracht.

Partijen zijn gehuwd geweest en ouders van een zoon die bij de vrouw verblijft. In de echtscheidingsbeschikking (mei 2011) is bepaald dat de man een kinderalimentatie voor zijn zoon zal voldoen van € 429 per maand.

De man heeft verzocht deze kinderalimentatie met ingang van 27 december 2011 op nihil te stellen althans te bepalen op ten hoogste € 138,33 per maand. Hij heeft aan zijn verzoek ten grondslag gelegd dat de echtscheidingsbeschikking van de aanvang af niet aan de wettelijke maatstaven heeft voldaan doordat van onvolledige gegevens is uitgegaan (artikel 1:401 lid 4 BW) en dat sprake is van een wijziging van omstandigheden waardoor die beschikking niet langer voldoet aan de wettelijke maatstaven (artikel 1:401 lid 1 BW). De rechtbank heeft het verzoek afgewezen.

Het hof heeft de beschikking van de rechtbank vernietigd en heeft de kinderalimentatie met ingang van 27 december 2011 vastgesteld op € 138,33 per maand, met bepaling dat hetgeen de man inmiddels aan de vrouw heeft betaald door haar niet hoeft te worden terugbetaald. Bij de vaststelling van de draagkracht van de man heeft het hof acht geslagen op het loonbeslag dat – onder meer door het L BIO ter zake van achterstallige kinderalimentatie – is gelegd voor bedragen variërend van (afgerond) € 621 per maand tot € 670 per maand. Voorts heeft het hof aannemelijk geacht dat de man vanwege betalingsregelingen met andere schuldeisers € 225 per maand voldoet. Mede gelet op de overige noodzakelijke uitgaven heeft de man naar het oordeel van het hof geen draagkracht om kinderalimentatie te voldoen. Dat laat echter onverlet dat de man ter zitting heeft aangeboden om een kinderalimentatie van € 138,33 per maand te voldoen, zijnde het vrij te laten bedrag zoals dat volgens de man door de gemeente is berekend .

In cassatie wordt geklaagd dat het hof ten onrechte rekening heeft gehouden met de schuld wegens achterstallige kinderalimentatie, althans dat het hof ten onrechte niet heeft gemotiveerd waarom het die schuld in aanmerking heeft genomen. Voor het geval dat het oordeel van het hof zo moet worden verstaan dat het ontstaan van voornoemde schuld niet

aan de man te wijten is geweest en daarom van belang was voor de bepaling van de draagkracht, wordt tevens betoogd dat dit oordeel ontoereikend is gemotiveerd.

De Hoge Raad stelt voorop dat de rechter bij de bepaling van de draagkracht van een onderhoudsplichtige rekening dient te houden met alle uitgaven die voor de bepaling van die draagkracht in redelijkheid van belang kunnen zijn. Op de draagkracht zijn in beginsel alle schulden van de onderhoudsplichtige van invloed, ook schulden die zijn ontstaan na het tijdstip waarop de onderhoudsplicht is komen vast te staan en ook schulden waarop niet wordt afgelost (HR 11 juli 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD1843). Weliswaar kan de rechter redenen aanwezig oordelen om in afwijking van deze hoofdregel aan bepaalde schulden geen of minder gewicht toe te kennen, maar in dat geval dient hij dit oordeel te motiveren. In dit verband valt te denken aan schulden die na het vaststellen van de onderhoudsplicht onnodig werden aangegaan, of aan schulden ten aanzien waarvan de onderhoudsplichtige de mogelijkheid heeft zich te bevrijden of een regeling te treffen (HR 29 september 1978, ECLI:NL:HR:1978:AC6360).

Het betoog dat schulden wegens achterstallige (kinder)alimentatie zich naar hun aard ertegen verzetten dat daarmee rekening wordt gehouden bij het bepalen van de draagkracht, is aldus gebaseerd op een onjuiste rechtsopvatting. Er is ook geen grond voor het oordeel dat de rechter steeds dient te motiveren waarom hij rekening houdt met een zodanige schuld bij het vaststellen van de draagkracht. Niet betoogd wordt dat het hof is voorbijgegaan aan stellingen van de vrouw die ertoe strekken dat in het onderhavige geval met de alimentatieschuld geen rekening zou moeten worden gehouden (bijvoorbeeld omdat de man de schuld onnodig zou hebben laten ontstaan).

De klacht dat het hof zijn beslissing over de draagkracht mede heeft gebaseerd op de alimentatieschuld van de man per 1 december 2012 en de aannemelijkheid van die schuld heeft gemotiveerd aan de hand van het loonbeslag in de maanden september, oktober en november 2012 is echter gegrond. De man heeft immers nihilstelling dan wel wijziging van de alimentatie verzocht met ingang van 27 december 2011, en bij de beslissing op dit verzoek mag alleen acht worden geslagen op een achterstand in alimentatiebetalingen tot op die datum. De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 14-03-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:627

Zaaknummer: 13/02257

Wetsartikelen: 1:401 BW

RECHTSPRAAK

Verlenging kindbeschermingsmaatregel: of er sprake is van internationale bevoegdheid moet worden onderzocht aan de hand van feiten en omstandigheden ten tijde van het inleiden van het onderhavige geding.

De ouders hebben een affectieve relatie. Zij hebben drie kinderen over wie zij gezamenlijk het gezag uitoefenen. De kinderen staan vanaf november 2011 onder toezicht van BJZ en zijn sinds die datum tevens uit huis geplaatst. Tijdens een begeleid contact op 28 september 2012 hebben de ouders de kinderen meegenomen en daarmee aan het toezicht van de gezinsvoogden onttrokken. Sindsdien verblijven de kinderen op een voor BJZ onbekende plaats in Duitsland.

Op 7 januari 2013 heeft BJZ verlenging van de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing verzocht. De kinderrechter heeft het verzoek op inhoudelijke gronden afgewezen. Het hof heeft het verzoek alsnog toegewezen. Daarbij verwierp het hof het verweer van de ouders dat de Nederlandse rechter geen internationale bevoegdheid toekomt. Het hof sloot zich hierbij aan bij hetgeen het eerder in zijn beschikking van 1 maart 2012 (in een eerdere procedure tot verlenging van de kindbeschermingsmaatregelen) over de bevoegdheid van de rechter had overwogen.

In cassatie wordt geklaagd dat het hof heeft miskend dat de internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter om te oordelen over het verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing dient te worden beoordeeld naar het moment van indiening van dat verzoek en dat de kinderen sinds 28 september 2012 in Duitsland verblijven. Het hof heeft aldus ten onrechte aansluiting gezocht bij de beschikking van 1 maart 2012.

Volgens de Hoge Raad is deze klacht gegrond. Hoewel deze procedure tot verlenging van eerder uitgesproken kindbeschermingsmaatregelen samenhangt met eerdere procedures ter zake deze kindbeschermingsmaatregelen, is sprake van een zelfstandig geding dat met een nieuw verzoek is ingeleid. Derhalve dient de internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter in dit geding zelfstandig te worden beoordeeld aan de hand van het bepaalde in de verordening Brussel IIbis. Ingevolge artikel 8 lid 1 Brussel IIbis komt ter zake van de ouderlijke

verantwoordelijkheid bevoegdheid toe aan de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt. Dit brengt mee dat het hof de internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter had dienen te onderzoeken aan de hand van feiten en omstandigheden ten tijde van het inleiden van het onderhavige geding op 7 januari 2013. Door aansluiting te zoeken bij hetgeen het hof eerder in een beschikking van 1 maart 2012 heeft overwogen met betrekking tot de internationale bevoegdheid, is het hof dan ook uitgegaan van een onjuiste peildatum.

De Hoge Raad vernietigt de beslissing van het hof en geeft verder mee dat na verwijzing tevens dient te worden onderzocht of sprake is van ongeoorloofde overbrenging van de kinderen naar Duitsland in de zin van artikel 10 Brussel IIbis en zo ja, of de Nederlandse rechter ingevolge deze bepaling zijn internationale bevoegdheid heeft behouden. Indien dit komt vast te staan, dient vervolgens te worden onderzocht of er grond is om op de voet van artikel 15 Brussel IIbis het gerecht in Duitsland te verzoeken zijn bevoegdheid uit te oefenen teneinde de behandeling van de zaak van de Nederlandse rechter over te nemen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 28-02-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:443

Zaaknummer: 13/04528

Wetsartikelen: 8 Brussel IIbis, 10 Brussel IIbis en 15 Brussel IIbis

RECHTSPRAAK

Oordeel hof dat man verdien capaciteit onvoldoende benut doordat hij zelf in de hand werkt dat zijn kansen op een baan niet optimaal zijn is voldoende gemotiveerd.

Partijen zijn gewezen echtgenoten en ouders van drie kinderen. In de echtscheidingsbeschikking (7 september 2009) is bepaald dat de man een kinderalimentatie moet voldoen van € 100 per maand per kind. Het hof heeft de kinderalimentatie over de periode van 7 september 2009 tot 1 december 2009 bepaald op € 100 per maand per kind, over de periode van 1 december 2009 tot 1 maart 2010 op € 250 per maand per kind, en met ingang van 1 maart 2010 op € 750 per maand per kind voor de twee dochters en op € 250 per maand voor de zoon.

In deze procedure verzoekt de man de kinderalimentatie vast te stellen op € 100 per maand per kind. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen. Het hof heeft de beschikking van de rechtbank bekrachtigd. Rechtbank en hof zijn bij de beoordeling van de draagkracht van de man uitgegaan van een inkomen van de man van € 4.800 netto per maand. Het hof heeft daartoe overwogen dat de man op dit moment zijn verdien capaciteit onvoldoende benut. De man heeft in zijn arbeidsverleden altijd op hoog niveau gewerkt en heeft weliswaar gesolliciteerd, maar hij heeft ter zitting gemeld dat hij zijn familieproblemen in de door hem gevoerde sollicitatiegesprekken betreft waardoor potentiële opdrachtgevers of werkgevers afzien van een verbintenis met hem. Hierdoor werkt de man zelf in de hand dat zijn kansen op een baan niet optimaal zijn, aldus het hof.

In cassatie wordt geklaagd over het oordeel van het hof dat de man zijn verdien capaciteit onvoldoende benut en zelf in de hand werkt dat zijn kansen op een baan niet optimaal zijn, doordat hij zijn familieproblemen betreft in de door hem gevoerde sollicitatiegesprekken.

De Hoge Raad overweegt het volgende. Blijkens het proces-verbaal van de zitting bij het hof heeft de man verklaard dat tijdens sollicitatiegesprekken de procedures tegen de vrouw steeds ter sprake komen en dat er dan nadere vragen komen over de echtscheiding. De man heeft voorts verklaard dat hij het gevoel heeft dat de werkgevers – hoewel ze dat niet uitspreken – vinden dat hij nog te veel met de echtscheiding bezig is. In het oordeel van het hof dat de man

zelf in de hand werkt dat zijn kansen op een baan niet optimaal zijn, ligt besloten dat het hof van oordeel is dat de man zich tijdens sollicitatiegesprekken kennelijk op een zodanige wijze uitlaat over zijn echtscheidingsproblemen dat werkgevers niet bereid zijn een overeenkomst met hem aan te gaan. Dit oordeel van het hof is, gelet op hetgeen de man ter zitting heeft verklaard, niet onbegrijpelijk en kan in cassatie niet op juistheid worden onderzocht. Het is ook niet onvoldoende gemotiveerd. Anders dan wordt betoogd, is niet van belang of tijdens de sollicitatiegesprekken de echtscheidingsproblemen aan de orde komen op initiatief van de man dan wel naar aanleiding van vragen van de werkgevers. De klacht faalt dus en de Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-02-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:402

Zaaknummer: 13/01010

RECHTSPRAAK

Of het niet mededelen van hoogstpersoonlijke informatie bij het sluiten van een samenlevingsovereenkomst tot vernietiging wegens dwaling kan leiden, hangt af van de inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval.

Het gaat in deze zaak om de vraag in hoeverre bij een vordering tot vernietiging van een samenlevingsovereenkomst een beroep op dwaling kan worden gedaan indien de andere partij bij het aangaan hiervan een relatie met een derde heeft verzwegen.

De Hoge Raad overweegt in dit verband het volgende.

Indien partijen (gaan) samenleven en zij de rechtsgevolgen daarvan regelen in een samenlevingsovereenkomst, is op die overeenkomst in beginsel Titel 5 van Boek 6 BW van overeenkomstige toepassing (artikel 6:216 BW). Voor zover de in de overeenkomst geregelde onderwerpen van niet-vermogensrechtelijke aard zijn, kan de aard van de overeenkomst meebrengen dat zij in zoverre niet kan worden vernietigd op grond van dwaling (artikel 6:228 lid 2 BW). Voor zover de in de overeenkomst geregelde onderwerpen van vermogensrechtelijke aard zijn, verzet de aard van de overeenkomst zich niet tegen de mogelijkheid van een zodanige vernietiging.

In een affectieve relatie zijn partijen in beginsel vrij om te bepalen in hoeverre hoogstpersoonlijke informatie, waaronder informatie over het gevoels- en liefdesleven, wordt gedeeld met de partner. Indien bij het sluiten van een samenlevingsovereenkomst de ene partner aan de andere hoogstpersoonlijke informatie als zojuist bedoeld niet mededeelt, en voor zover de aard van de overeenkomst (dan wel van het gedeelte daarvan dat de andere partner op grond van dwaling wenst te vernietigen) zich niet tegen de mogelijkheid van een zodanige vernietiging verzet, heeft het volgende te gelden. Het antwoord op de vraag of de samenlevingsovereenkomst in een zodanig geval vernietigbaar is wegens dwaling, is ervan afhankelijk of de andere partner feiten en omstandigheden stelt (en zo nodig bewijst) op grond waarvan moet worden aangenomen dat deze de samenlevingsovereenkomst bij een juiste voorstelling van zaken niet zou hebben gesloten, en dat de wederpartij in verband met hetgeen zij omtrent de dwaling wist of behoorde te weten, die andere partner had behoren in

te lichten. Uit het vorenoverwogene volgt dat aan deze laatste eis in gevallen als hier bedoeld niet spoedig is voldaan, maar dat dit in bijzondere, door de dwalende aannemelijk te maken, omstandigheden anders kan zijn. In verband met dat laatste valt te denken aan informatie waarvan de juistheid en volledigheid, naar de ene partner weet of behoort te begrijpen, in de bijzondere omstandigheden van het geval voor de andere partner essentieel zijn voor de beslissing de samenlevingsovereenkomst te sluiten, ondanks het hoogstpersoonlijke karakter van die informatie.

Aldus is het antwoord op de vraag of het niet mededelen van hoogstpersoonlijke informatie bij het sluiten van een samenlevingsovereenkomst, tot vernietiging wegens dwaling kan leiden, sterk verweven met de inhoud van de overeenkomst en de omstandigheden van het geval. Het oordeel van de feitenrechter daaromtrent is derhalve in cassatie slechts in beperkte mate op juistheid te onderzoeken.

In deze zaak had de man aangevoerd dat voor hem bij het sluiten van de samenlevingsovereenkomsten, die de vrouw financieel in een aanmerkelijk betere positie brachten, in de bijzondere omstandigheden van het geval essentieel was dat de relatie van de vrouw met X was geëindigd en dat voor de vrouw kenbaar was dat dit voor hem essentieel was.

De vaststellingen omtrent de feitelijke gang van zaken waartoe het hof is gekomen, zijn niet onbegrijpelijk. Het oordeel van het hof komt erop neer dat die vaststellingen in de bijzondere omstandigheden van dit geval – in het bijzonder de uitvoerige gesprekken die partijen hebben gevoerd voordat zij besloten met elkaar verder te gaan na de eerste beëindiging van de relatie tussen de vrouw en X – tot de gevolgtrekking leiden dat de vrouw voorafgaand aan de totstandkoming van de eerste samenlevingsovereenkomst aan de man had moeten mededelen dat haar relatie met X tot kort voordien hervat was geweest, dat de vrouw die mededeling niet heeft gedaan, en dat ook aan de overige vereisten voor dwaling is voldaan, zodat het beroep op dwaling slaagt. Dit oordeel geeft volgens de Hoge Raad geen blijk van miskennis van hetgeen hiervoor is overwogen, geeft ook geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is voor het overige verweven met waarderingen van feitelijke aard en niet onbegrijpelijk.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-02-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:416

Zaaknummer: 12/05846

Wetsartikelen: 6:228 BW

RECHTSPRAAK

Indien een alimentatieplichtige onvoldoende inzicht geeft in zijn (vroegere) inkomen, staat het de rechter vrij om de hoogte daarvan te schatten.

Partijen hebben tot oktober 2007 een relatie gehad en zij zijn ouders van twee kinderen. Het hof heeft de door de man te betalen kinderalimentatie gesteld op € 325 per maand per kind.

In cassatie wordt geklaagd dat het hof voor de bepaling van de behoefte van de kinderen is uitgegaan van de inkomsten die de man ten tijde van het uiteengaan van partijen had kunnen hebben en niet van de inkomsten die de man daadwerkelijk had. De man acht dit onbegrijpelijk omdat de behoefte wordt bepaald door het werkelijke gezinsinkomen ten tijde van de samenleving van partijen.

Het hof had overwogen dat de man onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat hij in 2007 minder dan € 1.000 netto per maand inkomen had. Omdat de vrouw ook niet aannemelijk heeft gemaakt dat de man destijds € 3.000 netto per maand verdiende, gaat het hof ervan uit dat de man bij het uiteengaan van partijen daadwerkelijk met een bedrag van € 1.000 per maand aan het nettogezinsinkomen bijdroeg.

Ten aanzien van de inkomsten uit verhuur van (mede) aan de man toebehorende panden heeft het hof vooropgesteld dat geen van partijen daarover duidelijkheid heeft verschaft. De overwegingen van het hof dat (i) het niet acceptabel is dat de man stelt dat hij voor deze panden, die een aanzienlijke waarde hebben, slechts kosten maakt en (ii) dat voor zover de man deze panden niet verhuurt, hij onvoldoende inzicht heeft gegeven waarom hij dat niet heeft gedaan, moeten volgens de Hoge Raad aldus worden verstaan dat het hof de stelling van de man dat hij ten tijde van het uiteengaan van partijen geen inkomsten uit verhuur had, ongeloofwaardig en dus niet aannemelijk acht. Ook de overweging dat het hof ervan uitgaat dat de parkeervergunning behorend bij de woning in Amsterdam is verhuurd, dan wel verhuurd had kunnen zijn, moet zo worden verstaan dat het hof het onaannemelijk acht dat de man daaruit geen inkomsten had.

In zoverre missen de klachten van de man feitelijke grondslag. Dat geldt ook voor de klacht dat

het hof, door de inkomsten uit verhuur te stellen op 4% over de toenmalige WOZ-waarde, in feite toch fictief inkomen in aanmerking heeft genomen bij de bepaling van de behoefte van de kinderen. Wanneer de rechter vaststelt dat de alimentatieplichtige bepaalde inkomsten heeft (gehad), maar onvoldoende inzicht heeft gegeven in de hoogte ervan, staat het hem vrij om de hoogte daarvan te schatten. De vrijheid heeft de rechter ook indien die inkomsten van belang zijn voor het bepalen van de behoefte van de kinderen. De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-02-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:406

Zaaknummer: 13/02779

ANNOTATIE

**Commentaar bij Hof Amsterdam 26 november 2013,
ECLI:NL:GHAMS:2013:4159**

W.M. Schrama

De vraag die in deze uitspraak aan de orde is, is of afspraken, gesloten als onderdeel van een echtscheidingsconvenant, onder de benaming 'ouderschapsplan' zijn aan te merken als een overeenkomst waarop artikel 1:401 BW van toepassing is. In de regel zal dat na echtscheiding met betrekking tot kinderalimentatie het geval zijn, omdat de scheidende partners op grond van de wet onderhoudsplichtig zijn ten opzichte van het kind. In het onderhavige geval ligt de situatie evenwel gecompliceerder. Het gaat om twee vrouwen, die samen met twee mannen (zo blijkt uit de uitspraak in eerste aanleg), ieder een kind kregen van dezelfde man, die door erkenning juridisch vader is geworden van beide kinderen. De vrouwen waren met elkaar getrouwd en in het kader van de echtscheiding komen zij bij een notaris terecht die in 2009 een echtscheidingsconvenant opstelt waarvan een 'ouderschapsplan' deel uitmaakt. In dat plan is de hoofdverblijfplaats van beide kinderen bij vrouw Y bepaald en is overeengekomen dat vrouw X per maand aan vrouw Y 250 euro per kind dient te betalen. Twee jaar later vangt een bodemprocedure aan tussen de drie ouders, waarbij over meerdere onderwerpen onenigheid bestaat. Het verzoek van vrouw X tot wijziging van de alimentatieovereenkomst op grond van artikel 1:401 BW maakt deel daarvan uit. In eerste aanleg doet de rechtbank dit verzoek inzake de kinderalimentatie kort af met het argument dat artikel 1:401 BW daarop niet van toepassing is, zodat daarvoor geen wettelijke grondslag aanwezig is. In hoger beroep voert X aan dat deze bepaling wel van toepassing is, nu de afspraken gemaakt zijn in het kader van de voorgenomen echtscheiding tussen de vrouwen en een uitvloeisel vormen van het feit dat zij een aantal jaren in gezinsverband samen met de kinderen hebben geleefd. Ze verzoekt met betrekking tot de alimentatie voor beide kinderen een nihilstelling. Voor het kind van vrouw Y is dat verzoek gebaseerd op de stelling dat sprake is van een grove miskennis van de wettelijke maatstaven, nu ten onrechte de onderhoudsplicht van de vader buiten beschouwing gelaten is en zij (vrouw X) zelf geen wettelijke plicht tot betaling heeft. Met betrekking tot de alimentatiebijdrage voor haar eigen kind wordt voor de nihilstelling aangevoerd dat sprake is van een wijziging van omstandigheden, nu het kind niet meer zoals bedoeld bij Y woont, maar

bij de vader. Vrouw Y meent dat voor een kwalificatie als een alimentatieplicht waarop artikel 1:401 BW van toepassing is, geen ruimte is. Het hof neemt in navolging daarvan aan dat artikel 1:401 BW inderdaad niet van toepassing is op de overeenkomst, omdat er geen wettelijke grondslag is voor de onderhoudsbijdrage van de vrouw. Het hof vervolgt met de opmerking dat uitsluitend juridische ouders op grond van Boek 1 BW een overeenkomst over levensonderhoud kunnen sluiten, en nu vrouw X geen juridische ouder is van het ene kind en vrouw Y niet van het andere kind, gaat het dus niet om een overeenkomst tot levensonderhoud als bedoeld in Boek 1 BW. Het verzoek kan dus ook niet op die basis rusten, zodat vrouw X een dagvaardingsprocedure dient te volgen. Het is vaste rechtspraak (HR 6 januari 1978, NJ 1978/466 m.nt. A.R. Bloembergen) dat artikel 1:400 en 1:401 BW slechts van toepassing zijn in die gevallen waarin sprake is van een op de wet gebaseerde verplichting tot levensonderhoud. Ook in de literatuur wordt daarvan uitgegaan. De vraag is dus of hier in casu aan voldaan is. In dat opzicht gaat de redenering van het hof wat snel, doordat het hof slechts opmerkt dat de moeders niet beiden de juridisch moeder van de kinderen zijn. In de eerste plaats kan een onderhoudsplicht door de wet ook aan gezamenlijk gezag gekoppeld zijn (art. 1:253w BW). Uit de uitspraak in eerste aanleg blijkt echter dat alleen de biologische/juridische moeders van de kinderen en de vader het gezamenlijk gezag over de beide kinderen hadden. Vrouw X was onderhoudsplichtig voor het kind van vrouw Y, zolang zij getrouwd waren, maar de alimentatieplicht van een stiefouder eindigt bij het einde van het huwelijk (art. 1:392 en 1:395 BW). Belangrijker is dat in dit atypische geval wel degelijk sprake is 'van een op de wet gebaseerde verplichting tot onderhoud' van vrouw X, maar alleen met betrekking tot haar eigen kind. Immers, artikel 1:392 lid 1 onder a BW bepaalt dat de ouders onderhoudsplichtig zijn. De voorwaarde, zoals door het hof geformuleerd, dat beide moeders juridisch ouder zijn van beide kinderen, volgt niet uit 'het op de wet gebaseerd zijn'. Het feit dat vrouw X de bijdrage zou betalen aan vrouw Y, die niet juridisch ouder is, lijkt niet relevant. Het voorgaande zou dan leiden tot het merkwaardige resultaat dat het verzoek met betrekking tot de alimentatie voor het eigen kind wel gebaseerd is op een wettelijke grondslag, maar het verzoek met betrekking tot de alimentatie voor het andere kind niet. Het hof had dus naar mijn idee niet mogen oordelen dat er geen wettelijke grond is voor het eerste verzoek. Praktisch en efficiënt is dit niet, waarbij ter relativering wel bedacht kan worden dat het om een uitzonderlijke situatie gaat. Hopelijk zal de civiele rechter beide vorderingen in een dagvaardingsprocedure willen beoordelen. Daar gaat het dan om de vraag hoe het contract moet worden uitgelegd en of aan de contractenrechtelijke bepalingen voor wijziging of ontbinding is voldaan. De norm voor wijziging ligt veel hoger dan in het alimentatierecht. Tot slot rijst de vraag wat de notaris in deze kwestie geadviseerd heeft. Als de stellingen van vrouw X juist zouden zijn, roept dat in dit verband vragen op.